ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිවාසී ජන අස්පර්ශිත උරුමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

පූජ්‍ය දෝතලුඔය නාරද හිමි

සමාජවිද්‍යා හා තුලනාත්මක අධ්‍යයන අංශය, ශ්‍රී ලංකා භික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය අනුරාධපුර

dothaluoyanarada2000@gmail.com

සංක්ෂේපය

ව්‍යවහාරික, ප්‍රාසාංගික හා ලේඛනගත කලාවන් ද පාරම්පරික දේශීය දැනුම් සම්භාරය පොදුවේ අස්පර්ශිත උරුමය ලෙස ගත හැක. එකී අස්පර්ශිත උරුමයෙන් පෝෂණය වූ ජන කණ්ඩායමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ජීවත්වන ආදිවාසීන් (වැද්දන්) පෙන්වාදිය හැකිය. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ ආදිවාසීන්ගේ අස්පර්ශිත උරුමය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කොට එහි විවිධතා හඳුනාගැනීමයි. වැදි ජනතාවගේ අස්පර්ශිත උරුමයේ විවිධතා කවරේ ද? ඒ හා බැඳුන වැදි ජන ජීවිතය කෙබඳු ද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි පර්යේෂණ ගැටළුව විය. පර්යේෂණය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා සාහිත්‍යය මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනය පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස යොදාගන්නා ලදී. මෙම පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විමර්ශනය කොට ලාංකික ආදිවාසී ජනතාවට ආවේණික වූ අස්පර්ශිත උරුමයේ විවිධතා පිළිබඳ කරුණු අනාවරණය කරගැනීමට හැකිවිය. විශේෂයෙන් ආදිවාසීනට අනිකුත් ජන කොට්ඨාසයන්ගෙන් වෙන් වූ සංස්කෘතියක් ඇත. එම සංස්කෘතියට අයත් වූ සංස්කෘතික අංගයන් සහ ප්‍රවේණිගතව පැවත එන ව්‍යවහාර භාෂාව, ජනශ්‍රැති, යාතුකර්ම විධි, ඇදහිලි හා විශ්වාස, සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය, ජීවන රටාව හා බැඳුන ආහාර කල්තබා ගැනීම් ක්‍රම, ආහාර වර්ග, අභිචාර විධි, දඩයම් ක්‍රම, කෙම් ක්‍රම, හා සිරිත්විරිත්, නිතිරීති එනම් තහංචි, වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රම යනාදිය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමට හැකිවිය. මෙම අස්පර්ශිත උරුමයන් අනිකුත් ජන සමාජවලින් වෙනස් වූවකි. වර්තමානය වන විට වැදි ජනතාව තුළින් ද මෙම උරුමය වියැකී යන තත්වයක් ද දක්නට ලැබේ.

ප්‍රමුඛ පද *- අස්පර්ශිත උරුමය, අධ්‍යයනය, ආදිවාසීන්, ශ්‍රී ලංකාව, ජන ජීවිතය*

හැඳින්වීම

උරුමය යනුවෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ සෑම රටක ම අතීතයේ දී ජීවත් වූ මිනිසුන් විසින් ඔවුන්ගේ ජීවන අවශ්‍යතා නිසියාකාරව සිදු කරගැනීම වෙනුවෙන් නිපදවා පරිහරණය කර වර්තමානිකයා වෙනුවෙන් ශේෂකොට ඇති දේවල් ය. අස්පර්ශිත උරුමය යටතට ඕනෑම සමාජයක එයට ආවේණික චින්තන රටාව, ව්‍යවහාරික ප්‍රාසාංගික හා ලේඛනගත කලාවන් ද පාරම්පරික දේශීය දැනුම් සම්භාරය පොදුවේ ගත හැක. මෙකී අස්පර්ශිත උරුමයට හිමිකම් දක්වන ජන කණ්ඩායමක් ලෙස වර්තමානයේ ලංකාවේ ජීවත්වන ආදිවාසීන් (වැද්දන්) පෙන්වාදිය හැකිය. මෙම ජනතාව සතු අස්පර්ෂිත උරුමය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණ වේ. මෙරට දඹාන, හෙන්නානිගල, රතුගල, පොල්ලේබැද්ද, දලුකාන ආදී ප්‍රදේශයන්හි මෙම ජනතාව ජීවත් වේ. රොබට් නොක්ස් තම එදා හෙළදිව කෘතියේ වැද්දන්ගේ වාසභූමිය පිළිබඳ මෙසේ සටහනක් තබා ඇත. "......වනචාරී මනුෂ්‍යයෝ වනාහි වනයේ වාසය කරන සිව්පා සතුන් මෙන් ම වනචර ය. බිම්තැන්න නම් ප්‍රදේශ මුවන්ගෙන් අවතීර්ණ වූ මහ කැලෑවෙන් වැසුණේ ය. පූර්වෝක්ත වනචාරි මනුෂ්‍යයෝ මෙහි කැලෑවල වාසය කරති. ඔවුන්ගේ නාමය වැද්දෝ ය....." යනුවෙනි (නොක්ස් 2008:217).

ආදිවාසීන් වැද්දන් යන නාමයෙන් ආමන්ත්‍රණය කරයි. එය සංස්කෘත භාෂාවේ 'ව්‍යාධ' යන වචනයෙන් එය බිඳී ආවකි. (ලොකුහේවා, 2009:40) දඩයමෙන් ජීවත්වෙන බැවින් වැද්දන් 'සබර' යන වචනයෙන් ද හඳුන්වයි. එසේ ම කඳු ආශ්‍රිතව මොවුන් ජීවත්වෙන බැවින් 'පුලින්ද' යන නාමයන් ද හඳුන්වනු ලබේ. (ලොකුහේවා, 2009:128) ආර්.එල් ස්පිටල් මහතා පවසන පරිදි බැද්දේ විසුවන් 'බැද්දන්' වශයෙන් නම් වී ව්‍යවහාරයේ දී 'වැද්දන් 'බවට පත්වී ඇත. (ලොකුහේවා 2009:40) ලංකාවේ ආදිවාසීන් පිළිබඳ පර්යේෂණය කළ පර්යේෂකයන් මෙරට වර්ග තුනක වැද්දන් වාසය කරන බව සඳහන් කර ඇත. එනම් වැද්දෝ, ගම් වැද්දෝ, වෙරළබඩ වැද්දෝ යනුවෙනි. මෙම කොට්ඨාස තුන ප්‍රධාන කරගනිමින් වැද්දන්ගේ ප්‍රවේණි හෙවත් වරිග රාශියක් දක්නට ලැබේ. ඒවා අතර නමදේව වරිගය, උනාපාන වරිගය, මොරානා වරිගය, ඇඹුල වරිගය, ඌරු වරිගය, තල වරිගය යන වරිගයන් ප්‍රධාන වේ.

ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණය සඳහා භාවිත කරන ලද පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වන්නේ පුස්තකාල අධ්‍යයනය යි. මෙහිදී විශේෂ වශයෙන් ආදිවාසීන් පිළිබඳ ලියවී ඇති ද්විතීයික මූලාශ්‍ර ග්‍රන්ථ අධ්‍යයනය කළ අතර ඒවායෙහි අන්තර්ගත කරුණු විධිමත් ලෙස විවරණය කිරීම තුළින් උක්ත කාරණය විමර්ශනයට ලක් කිරීම සිදු කර ඇත.

සාකච්ඡාව

ඉතා දීර්ඝ ඉතිහාසයකට නෑකම් කියන මෙම ජනතාව ප්‍රවේණිගතව රැකගෙන ආ අස්පර්ශිත උරුමයන් පවතී. මෙම අස්පර්ශිත උරුමයන් තමන්ට ම ආවේණික වූ ලක්ෂණ ලෙස වැදි ජන කොට්ඨාසයන් ආරක්ෂා කරන අතර වැදි සමාජයෙන් සමාජයට යම් යම් වෙනස්කම් ද දක්නට ලැබේ. ආදිවාසීන්ගේ අස්පර්ශිත උරුමය පිළිබඳ විමර්ශනය කරන විට ප්‍රථමයෙන් වැදි ජනවහර පිළිබඳ අධ්‍යයනය කළ යුතුවේ. වෙනත් සමාජයන්ගෙන් වෙනස් වූ අපූර්ව භාෂාවක් මෙම වැදි සමාජයන් විසින් ව්‍යවහාර කරනු ලබයි. ඉන්දු ආර්ය භාෂා පවුලට අයත් නොවූ වැදි බස ඔවුනගේම අනන්‍යතාව විදහා දක්වන බව ඇතමෙක් කියයි. එමෙන්ම කතා කිරීමට පමණක් සීමාවූ අලිඛිත භාෂාවකි. වෙරළබඩ ජීවත්වන ආදිවාසීන් දමිළ ජනයා හා මුසුවීම හේතුකොට යම් දමිළ සම්මිශ්‍රණයක් එම ප්‍රදේශයේ වැදිබසට එකතුවී ඇති බව පෙනේ. මොවුන්ගේ බස්වහරෙහි උච්චාරණ රටාව තීව්‍ර වූත් දැඩි වූත් නාද රටාවකින් යුක්ත වේ. එසේ ම ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට යම් යම් වෙනස්කම් ද වැදි බසෙහි දක්නට ලැබේ. උදාහරණ ලෙස බින්තැන්නේ වැද්දන් තම වාසස්ථානයට "දැලි ගම් පොජ්ජ" ලෙස ව්‍යවහාර කරයි එහෙත් දඹානේ වැද්දන් තම වාසය කරන ස්ථානය හැඳින්වීම සඳහා යොදාගනු ලබන්නේ "පෝරු ගම් පොජ්ජ" යනුවෙනි. පොදුවේ ගත් කළ ආදිවාසීන් විසින් ව්‍යවහාර කරණු ලබන වැදි ජනවහරේ භාවිත වන වචන මෙලෙස පෙන්වාදිය හැක.

ඔටා දමනවා - නටනවා

කං කුණා - ගෝණා

කඳ මීරිය - මී පැණි

මහ උඟරා - නායකයා

අංකර පොජ් - රණ්ඩුව

අයි දණ්ඩ - අත

ඉලයා - නයා

කටු කැච්චා - ඉත්තෑවා

ආදිවාසීන් වටා පටබැඳුනු ජනශ්‍රැති දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් ඔවුනගේ පරම්පරා ගොඩනැගුණු ආකාරය කියාපාන පරම්පරානුගතව පැවතගෙන එනු ලබන කතාන්දර රාශියකි. යම්කිසි සිද්ධියක් වටා ගෙතී ඇති අතීතාවර්ජිත මෙම ජනශ්‍රැති වැදි සමාජයේ ජීවත්වූවන් තම පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට වාචෝද්ගතව රැගෙන ඇවිත් ඇත.

ඌරු වරිගය - "ඈත අතීතයේ අපේ කිරි අම්මා කෙනෙකුට දරුවෙක් ලැබෙන්න හිටියලු. ඇයට විලි රුදාව හැදිලා වේදනාවෙන් සිටිය දී වත් ගල් රැකුලටවත් ළඟාවෙන්න වේලාවක් තිබිලා නැහැ. අසල තිබුණු ඌරෙකු විසින් හාරන ලද වළක දී දරුවා ප්‍රසූත කරලා තිබෙනවා . ඒ දරුවාගෙන් පැවත එන පරම්පරා පොජ්ජට කියන්නේ ඌරුවරිගේ ඇත්තෝ කියලා" (බිනරගම, 2013:27)

උනාපාන වරිගය - එක්තරා නියන් සමයක රජ්ජුරුවන්ට වතුර ලබාදුන් කතා පුවතක් හේතුකොට රජ්ජුරුවන් උනාපාන වරිගය ලෙස මෙය නම්කර ඇත. (බිනරගම, 2013:27)

මොරාන වරිගය - මොරගස් බහුල වනයේ වාසය කළ වැද්දන් මොනර වරිගය වේ. එමෙන් ම උණුකිරිගල ගල්ගේ විසූ වැද්දෙක් රජ්ජුරුවන්ගේ බිසවට මොර කෑමට ඇතිවූ දොළදුකක් සංසිඳවීම සඳහා අවාරයේ මොර සොයායෑමේ පුවතක් මෙම වරිගය හා බැඳී ඇත. (බිනරගම, 2013:28)

ඇඹුල වරිගය - "ගැහැනියක් දරුවෙකු ලැබීමට ආසන්නව තිබිය දී ඇගේ සැමියා මිය ගියේ ය. ඇගේ දෙමාපියන් ද ඒ වනවිට ජීවතුන් අතර නොවූහ. ප්‍රසූත කළ දරුවා ගස් සෙවනක තබා කෑමට අලයක් සාරා ගැනීමට වනයට ගොස් ආපසු පැමිණි ඇයට දක්නට ලැබුණේ දරුවා ඇඹලයින් රංචුවකට හසුවී ඇස් අන්ධ වී සිටි බවයි. ඇඹල නම් ලද දැරිවියගේ දරු පරම්පරාව ඇඹල නම් විය" (පෙරේරා, 2009:124)

බඹරු යක් නැටුම - "එක් වැදි කණ්ඩායමක් අල වර්ග සොයමින් සිටිය දී බල්ලන් වල් ඌරෙකු කොටුකරගත්තේ ය. කෝපයට පත් ඌරා වැද්දන්ට පහරදීමට පැන්නේය. එහෙත් එක් වැද්දෙකුටවත් ඌරාට විදගත නොහැකිවිය. එක් වැදි ගැහැනියක් අල බිඳමින් සිටි වැද්දාගේ දුන්නත් හීයත් ගෙන ඌරාට විද බිම හෙලුවාය. වැද්දා ද වහා අල බිඳිමින් සිටි ලීයත් පොරවත් ගෙන ඌරාට තඩි බෑවේය. ඌරා බිරුසන් හඬ දෙමින් වැද්දාටත් වැද්දිටත් පහර දෙන්නට වූයේ ය. එහෙත් අන්තිමේ දී ඌරා මියදුණේය. මේ ඌරු සටන දුටු බියපත් වැද්දෝ පළාගියහ." (ලොකුහේවා, 2009:190-191) මෙම කතාව පාදක කොට දඬයම හා

බැඳුන බඹර යක් නැටුම් යාගය ආරම්භ වී ඇත. මෙවැනි ජනප්‍රවාද රාශියක් ආදිවාසී ජන සමාජය සතුව අදටත් ශේෂව පවතී.

ආදිවාසීන්ගේ අස්පර්ශිත උරුමයේ තවත් එක් සුවිශේෂී වූවකි ඔවුනගේ ඇදහිලි හා විශ්වාසයන්. ආදිවාසීන් යකා, යකිණිය, යකුන් ආදි පදවලින් හැඳින්වෙන මළගිය වූවන් ගේ ආත්මය පිදීම හෙවත් මළවුන් ඇඳහීම ඉතා ජනප්‍රියය ඇදහිල්ලකි. වීරයින් ලෙස සලකන වැදි නායකයන්ගේ ආත්මය නෑ යකුන් ලෙස අදහනු ලබයි. යම් පුද්ගලයෙකු මියගිය පසු කන්දේ යකා සමීපයට යන බව මොවුන්ගේ එක් පිළිගැනීමකි. එලෙස ගොස් කන්දේ යකාගේ ආවතේව පිරිවරට එක්වේ. කන්දේ යකා නොමැතිව පෞද්ගලික වශයෙන් තම ඥාතීන් විසින් දෙනු ලබන පුද පූජා පිළිගැනීමට හැකියාවක් තම ඥාතී ආත්මයන්ට හැකියාවක් නොමැත. එසේ පිළිගන්නේ නම් නියත වශයෙන් ම යක්ෂ නායකයාගෙන් අවසර ලබාගත යුතුය. අතිදක්ෂ දඩයක්කරුවෙකු වූ කන්දේ වන්නියා නැමැති තැනැත්තාගේ ආත්මය කන්දේ යකා යන නාමයෙන් හඳුන්වා දඩයමේ යෑමට පෙර හා පසු එම ආත්මය පිදීමේ සිරිතක් ආදිවාසීන් සතුවේ. මුවෙකු දඩයම් කරගත් පසු එම සතාගේ හිස කපා වෙන්කොට බත් පොල් සමඟ කන්දේ යකාට පුදනු ලබයි. එමඟින් ඔවුන් බලාපොරොත්තු වන්නේ දඩයම සරුසාර කරගැනීමයි. මෙම කන්දේ යකා සමඟ ඔහුගේ සොහොයුරෙකු වූ බිළිඳි යකා කන්දේ යකා සමඟ ම එකට වාසය කරන බව පැවසේ. මෙම කන්දේ යකා දඩයමට අධිපති භූතාත්ම ද වේ. එසේ ම කිරිඅම්මා දේවතාවිය ද ආදිවාසීන්ගේ ඇදහීම් රටාව තුළ පූජාවට පාත්‍ර වේ. මෙම ඇදහීම් මඟින් ලෙඩ රෝගවලින් ආරක්ෂාවීමත්, තම මියගිය ඥාතීන් පිනවීමටත් දඩයම් සරුසාර කරලීමත්, නියග හා වර්ෂාවෙන් ආරක්ෂාවීමත්, සෞභාග්‍ය උදාකරගැනීමත් වැද්දන්ගේ අභිලාෂය විය. එසේ ම වැදි සමාජයේ පැවත එන ද්වාර කර්ම ද අස්පර්ශිත උරුමය වේ.

ආදිවාසී ජන සමාජය තුළ අන් සමාජයන් ගේ පැවත එන ද්වාර කර්ම ලක්ෂණ පෙන්නුම් නොකරයි. උපතේ සිට මරණය දක්වා සිදුකරන මෙම ද්වාර කර්ම ආදිවාසීන්ගේ අනන්‍යතාවය මනාව විදහා දක්වන්නකි. දරුගැබ මෝරාගෙන එනවිට වැඩිහිටි කාන්තාවන්ගෙන් උපදෙස් ගැනීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුවන්නකි. එලෙස සිදු නොවන අවස්ථා ද වැදි සමාජය තුළ දක්නට ලැබේ. වැදි සමාජයේ දරු ප්‍රසූතිකාගාරය වන්නේ ගල්ලෙන හෝ පැල්පතය. දරු උපතක දී සිදු කළ යුතු කාර්යයන් ස්වාමියා විසින් සිදුකරන අතර තම මව හා නැන්දා සහයට පැමිණේ. මුව හමක් හෝ ගෝන හමක් වැතිරී සිටීමට බිමට එළන අතර ගැබිනියට විළිලෑම පහසු කරවීම සඳහා පය තබනු පිණිස ගල් දෙකක් දෙපස සිටුවීම සිදුකරනු ලබයි. වෙරගැනීම සඳහා ද වැල්පොටක් යොදන අතර දරුවා බිහිකළ විට පෙකණි වැල

කැපීම සඳහා ඊතල හිස භාවිත කරයි. දරුවා බිහිකළ පසු දින නවයක් ගතවන තෙක් මවට ගොණල සහ ගොයි මස් ආහාරයට ලැබෙන අතර කිරිපොවන මාස හය තුළ වඳුරු මස්, රිලා මස්, මුව මස්, ඌරු මස්, ආදිය ආහාරයට ගැනීමෙන් වැළකී සිටී. ඉපදුන දවසේ සිට ම දරුවාට මව්කිරි පමණක් දීම සිරිතක් වශයෙන් සිදුකරන්නකි. දෙමව්පියන්ගේ හා වැඩිහිටියන්ගේ අදහස අනුව දරුවා ඉපදී මාසයක් ගතවූ තැන සුදුසු නමක් තබන අතර දරුවා ඉපදී මාස හයක් ගතවන්නට පෙර ඉඳුල් කටගෑම සිදුකරනු ලබයි. පොහොය ඇති දවසක පෙරවරු කාලය මීට සුදුසු බව ආදිවාසීන්ගේ අදහසයි. ස්ත්‍රීන්ගේ කොටහළු මංගල්‍ය වැදි සමාජයේ පවත්වන අයුරු ඊ.එම්. රත්නපාල මහතා මෙලෙස සටහන් තබයි. "පළමුව ඔපස් වීමෙන් පසු දැරිය වෙන්කොට බීමෙන් ඉක්බිති ඇයගේ ප්‍රථම ස්නානය සිදුකරනු ලැබේ... මැටි බඳුනකට ජලය ගෙන වනයෙන් සොයාගත් ඔසුවර්ග ඊට මුසුකොට එකී ජල බඳුන නව යොවුන් දැරියගේ හිසවටා කරකවමින් නෑනා ඇය නාවයි..." (රත්නපාල, 2003:42)

ආදිවාසීන්ගේ විවාහ කටයුතු සිදුවන ආකාරය පිළිබඳ විමසීමේ දී සම්ප්‍රදායක් වශයෙන් වැද්දෝ බාල කාලයේ දී ම විවාහ දිවියට පත්වේ. මෙම සමාජයේ නෑනා මස්සිනා විවාහය බහුලව සිදුවේ. විවාහ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කිරීම දෙපාර්ශවයේ දෙමව්පියන් අතින් සිදුවේ. විවාහ අපේක්ෂිත තරුණයා පැණිත්, තලගොයි මසුත් රැගෙන තම අනාගත බිරිඳගේ පියා හමුවීමට යෑම සාම්ප්‍රදානුකූලව සිදුවන්නකි. දෙපාර්ශවයේ ම කරුණු කාරණා සාකච්ඡා කිරීමෙන් අනතුරුව වැදි තරුණයා වැදි තරුණියගේ ඉණ වටා රෙදිකඩක් දවටන අතර වැදි තරුණිය තමන් විසින් ම සකස් කළ ලණුවක් තරුණයාගේ ඉන බඳිනු ලබයි. එය ගිවිසගැනීම හා සමාන වන අතර ඉන්පසු සිදුවන්නේ මඟුල් බත කෑමේ චාරිත්‍රයයි. සියලු දෙනා ආහාර භුක්තියෙන් අනතුරුව රැහේ නායකයා විසින් නව යුවලට ආශිර්වාද කරනු ලබයි. එය අවසන් වූ පසු මනාලිය මනාලයා වෙත බාර දීම සිදුවේ. මෙම සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමය පමණක් නොව තම අභිමතය පරිදි හොර රහසේ විවාහ වීමේ පුවත් ද ආදිවාසී ජන සමාජයේ දක්නට ලැබේ. දියණියක් දීගෙ දෙනවිට හැළිවළං හා ලබුකැටයක් මවගෙන් සිය බෑනාට ලැබෙන අතර මාමා විසින් දඩයමේ යෑම සඳහා සාවියක් තෑග්ගක් වශයෙන් දෙනු ලබයි. එසේ ම දඩයමේ යෑමට අවශ්‍ය කරන උපකරණ ද ලබාදුන් බව සඳහන් වේ. "අතීතයේ තරුණියන් සරණ පාවාදීමේ දී ඇගේ දෙමාපියන් බෑණාට දුන්නක් ඊතලයක් හා බල්ලන් දෙදෙනෙකු තෑගි කිරීමේ සිරිතක් පැවතී ඇත." (බිනරගම, 2013:76)

ආදිවාසී ජන සමාජයේ කිසි විටෙක භාර්යාවන් තම ස්වාමි පුරුෂයා අතහැර යන බවට සාධක හමුවන්නේ නැත. තම පුරුෂයා මියගිය කළ වැන්දඹුවක් වන කාන්තාව

ඇගේ සැමියාගේ සහෝදරයා සමඟ නැවත විවාහ වීම සිදුවේ. එසේ සොහොයුරෙකු නොසිටි විට අවිවාහක තරුණියක් ලෙස වෙනත් පුරුෂයෙකු සමඟ විවාහ වීමට කාන්තාවට පුළුවන්කම ලැබේ. සොහොයුරන් දෙදෙනෙකුගේ හෝ සොහොයුරියන් දෙදනෙකුගේ දුවාදරුවන් අතර විවාහ සිදු නොවේ. මේ ආකාරයෙන් වැදි සමාජයේ විවාහ කටයුතු සිදුකරන ආකාරය දක්නට ලැබේ.

එසේ ම වැදි ජනතාව කිසියම් පුද්ගලයෙකු මියගිය පසු ඔහුගේ අවමංගල්‍ය කටයුතු සිදුකරන ආකාර පිළිබඳව ද විමර්ශනය කළයුතු වේ. පුද්ගලයෙකු මියගිය විට එම මළ සිරුර ගල්ලෙන තුළ අතහැර යාමේ සිරිතක් වැද්දන් සතුව ඇත. මළ සිරුර මිය ඇදුණු ආකාරයෙන් ම කොළ අතුවලින් වසා දමනු ලබයි. එමෙන්ම මළ සිරුරේ පපුවමත ගලක් තැබීමේ සිරිතක් ද වැද්දන් තුළ ඇත. එසේ වසා තබා හැකි ඉක්මනින් එම ගල් ලෙනෙන් පිටවනු ලබයි. ඉන් අනතුරුව වසර කිහිපයක් ගතවීමෙන් පසු නැවත ගල්ලෙන තුළට පැමිණ ඇට කැබැලි ආදිය ඉවත්කර දමා නැවත එම ගල්ලෙනෙහි පදිංචි වේ. එමෙන්ම වැද්දෙකු පණ අදිමින් සිටින විට දී කුරාලය නම් ලී මැස්සක් උඩ තබා, සිටින ස්ථානයෙන් ඈතකට ගෙනයාම සිදුකරයි. එලෙස මියයන තැනැත්තා වළකට දමා පසෙන් වසා ඒ මතට ගල් පෙරලනු ලබයි. බින්තැන්නේ වැද්දන් කඳන් පොතුවල මළ මිනිය ඔතා ලී මැස්සක් මත තබා වනයට ගෙන ගොස් දැමීම ද සිදුකර ඇත. එය මිනිය කැලේගැසීම ලෙස හඳුන්වයි. කල්යත්ම මොවුන් ගහකින් දෙනක් කපා ඒ තුළ මිනිය බහා වළ දැමීම ද සිදුකර ඇති අතර නූතනය වන විට ලෑලිවලින් තැනූ මිනී පෙට්ටිවල මිනිය බහා වැළලීම සිදුකරනු ලබයි.

ආදිවාසී ජන සමාජය තුළ දක්නට ලැබෙන අස්පර්ශිත උරුමයේ තවත් එක් පැතිකඩකි එම වැසියන් විසින් සාම්ප්‍රදායිකව සිදුකරනු ලබන ශාන්තිකර්ම. යකුන් යකිණියන් ආදි තමන්ගේ නමින් මියගිය ඥාතීන් ඇදහීම මොවුන්ගේ ප්‍රධාන ක්‍රියාවකි. මෙම ශාන්තිකර්ම ද මළවුන් පිදීම සඳහා ද තමන්වෙත පැමිණෙන උවදුරු වළක්වා ගැනීමටත්, දඩයම සරුසාර කරගැනීමටත්, ලෙඩරෝග දුරුකරවා ගැනීම පිණිස සිදුකරනු ලබයි. මෙම සමාජයේ ශාන්තිකර්ම රාශියක් දැකගත හැක. එලෙස දැකගත හැකි ශාන්ති කර්ම අතර නෑ යකුන් පිදීම, කිරි කොරහා නැටීම, ඊතලේ නැටුම, දොළ යක් නැටුම, බඹර යක් නැටුම, පට්ටා යක් නැටුම, වාන් ගත යක් නැටුම, කොළ මඩුව, හැද්මේ නැටුම, කඩඉම් නැටුම, හඟලේ පනම, මිරිස්සේ මුල, පැහැදුන් යැදීම, රුවල නැටුම, අවාන නැටුම යන ශාන්ති කර්ම ප්‍රධාන වේ. මෙම ශාන්තිකර්මයන් උක්ත ප්‍රධාන අරමුණු මෙන්ම විවිධ වූ තේමාවන් යටතේ සිදුකරන බව දැකගත හැකිය. උදාහරණ ලෙස ගර්භනීය මව්වරුන් සඳහා පැහැදුන් යැදීම, පට්ටා යක් නැටුම, හඟලෙ පනම, තුන්පාලි යකුන්ට මැතිරීමත්, රාහු යක් නැටුම

බඹර පැණි ලැබීම පිණිස ද ඊතලේ නැටුම දඩයම් ලැබීම සඳහා ද සිදුකරනු ලබයි. මෙම ශාන්තිකර්ම ද ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට ආවේණික වූ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරයි. මීළගට විමසිය යුතු වැදගත් තේමාවක් වන්නේ ආදිවාසීන්ගේ ජන සාහිත්‍යය පිළිබඳවයි.

ආදිවාසීන් ප්‍රවේණිගතව රැකගෙන එන ජන සාහිත්‍යය ගද්‍ය හා පද්‍ය යන ද්විත්වයෙන් ම සුපෝෂිත වේ. වැදි ජන ගී අර්ථ රසයෙන් හා ශබ්ද රසයෙන් ද ගීතවත් බවින් ද යුක්ත වේ. පද වැලක ආකාරයෙන් මෙම ගී යුක්ත වන අතර ඒවා රටාවකට ගායනා කිරීමෙන් අලංකාරවත් බව සාදාගනී. සිව් පද කවි විරලය. එසේම යාතුකර්ම සිදුකිරීමේ දී ගද්‍ය කොටස් භාවිතයට ගනු ලබයි. ආදිවාසීන් තම එදිනෙදා ජීවිතයේ නොයෙකුත් අරමුණු මූලික කොටගෙන මෙම සාහිත්‍යය ප්‍රයෝජනයට ගන්නා බව අනාවරණය වේ. යාතුකර්ම ගී. දරු නැලවිලි ගී. බඹර ගී. වෙදකම හා බැදුණු කවි. යනාදි පද්‍ය වර්ග දක්නට ලැබේ. ගද්‍ය කොටස් ද විවිධ වූ නාද රටා, ශබ්ද උච්ඡාවචනයන් අනුව භාවිත කිරීමට වැද්දන්ට මනා කුසලතාවක් ඇත.

ඈත අතීතයේ සිට ම සොභාදහම සමඟ බද්ධ වී කටයුතු කරන වැද්දන් තම වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර සිදුකිරීම සඳහා යොදාගනු ලබන්නේ අවට පරිසරයේ ඇති ශාක කොටස්ය. වනයේ ඇති සියලුම ශාක විවිධ වූ රෝග නිවාරණය පිණිස භාවිත කරනු ලබයි. එසේම මන්තර මැතිරීම මඟින් ද රෝග නිවාරණය සිදුකළ හැකිබව ආදිවාසීන්ගේ අදහසයි. වැද්දන් විශ්වාස කරන ආකාරය අනුව රෝග කාරක ඇතිවීමට බලපාන හේතු සාධක 06 ක් ගවේෂණ කටයුතුවල දී සොයාගැනීමට හැකිවූ බව දයානන්ද බිනරගම මහතා තම ආදිවාසීන්ගේ කලාව කෘතියේ දක්වා තිබේ. (බිනරගම, 2013:79) ඒවා නම් අනවින හූනියම් සිදුකිරීම, ඇස්වහ කටවහ හෝ වහවල බලපෑම, තහංචි කැඩීම, දුෂ්ට බලවේග ඇඟ තුලට රිංගා ගැනීම, යකුන් භූතයන් දෙවියන් හා මළගිය ප්‍රාණකාරයන්ගේ බලපෑම, ආත්මය අවතැන් වීම හෝ පලා යෑම. යනුවෙනි.

වැද්දන් ඉහත කාරණා තුළින් සිදුවන විවිධ වූ රෝගාබාධ ආදිය සිදුවී ඇත්තේ කවර කරුණක් පදනම් කොටද යන්න නිශ්චිත කරගනු ලබන්නේ පේන බැලීමෙනි. වැදි සමාජය තුළ පේන බැලීමේ ක්‍රම 18ක් පමණ පවතී. පේන බැලීම තුළින් යම්කිසි පුද්ගලයෙකු රෝගාබාධ වූ අයුරු මෙන්ම තම එදිනෙදා සිදුවන විවිධ ක්‍රියාකාරකම් සිදුවූයේ කවර කරුණක් පදනම් වී ද ඒ සඳහා කළයුතු පිළියම් ද දැනගැනීමට හැකියාව පවතී. එසේ දැනගත් පසු ශරීරයට බෙහෙත් දීමෙන්, පිටතින් ආලේපනය කිරීමෙන්, සෙත් ශාන්ති, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර කටයුතු සිදුකිරීමෙන් ද පිදවිලි හා යාතිකා කිරීමෙන්, දෙහි කැපීමෙන් කායික මානසික රෝගාබාධයන් සමනය කරගත හැකි බව වැදි ජනතාවගේ මතයයි. වනය තුල ජීවත්වීමේ දී බහුලව වන සතුන්ගෙන්

විවිධ වූ හානි සිදුවේ. ඒ අවස්ථාවල දී තම පරම්පරාවෙන් උරුම වූ අත් බෙහෙත් ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබයි. උදාහරණයක් ලෙස සර්පයන් දෂ්ට කිරීම් සිදුවූ අවස්ථාවල නිදි පොළොන් විෂට නිදිකුම්බා කොළ සහ වහතැල්ලා කොළ එක පමණ ගෙන දෙහි ඇඹුලෙන් අඹරා දෂ්ටකළ මුඛයේ බැඳීම, නාග විෂට හබරල අල, හොඬල අල, තුඹ කරවිල කොළ සහ වහතැල්ල කොළ දෙහි ඇඹුලෙන් ගල ගා දෂ්ඨ කළ මුඛයේ බැඳීම සිදුකරනු ලබයි. සර්පයෙකු දෂ්ඨ කළ පුද්ගලයෙකු රැගෙන එන ආකාරය බලා දෂ්ඨ කළ සර්ප වර්ගය කීමට සර්ප විෂ වෙදැදුරන් සමත් වේ. එය දූත ලක්ෂණය ලෙස හඳුන්වයි. එසේම කෑ සතා සොයාගැනීමට අපහසු නම් කෑ වෙලාව අනුව සර්පයා හඳුනාගැනීම හා විෂ නැගීම හා විෂ බැසීම පිළිබඳ දැනගැනීමේ හැකියාවක් ද රෝගීන්ට නස්න කිරීමෙන් දිවට දැනෙන රසය පදනම් කරගෙන නිවැරදිව ප්‍රතිකාර කිරීමට වෙදදුරන්ට හැකියාව ඇත. මෙම වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර පුද්ගල ශරීරයට අතුරු ආබාධ ඇති නොකරයි. එසේම අත්දුටු වූත් ප්‍රත්‍යක්ෂ වූවක් ද වේ. වැදි ජනතාව මන්තර ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබයි. වෙදකම සඳහා පමණක් නොව වනසතුන් පලවා හැරීම, ආහාර පාන ලබාගැනීම, මිනිසුන් වශී කරගැනීම, ආදිය සඳහා මන්තර භාවිත කරන බව දැකගත හැකිය. එසේ ම වැදි සමාජයේ ඔවුනගේ සිරිත් විරිත්, තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන්, ආහාර කල්තබා ගැනීම් ක්‍රම, ආහාර වර්ග, අභිචාර විධි, දඩයම් ක්‍රම, කෙම් ක්‍රම, නිතිරීති, කලා නිර්මාණ ආදිය ද අස්පර්ශිත උරුමය යටතේ සාකච්ඡා කළ හැක.

සාරාංශය

සමස්ථයක් ලෙස ගත්කළ ගම්‍ය වන්නේ ආදිවාසී ජන සමාජය තුළ ඉතා වටිනා අස්පර්ශිත උරුමයන් පවතින බවයි. මෙම අස්පර්ශිත උරුමය ප්‍රවේණිගතව පැවත එන අතර වර්තමානය වන විට මෙම උරුමය ක්‍රමයෙන් වියෙකෙමින් පවතී. මීට ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ වැද්දන් ද ක්‍රමයෙන් ග්‍රාමීයකරණයට ලක්වීමයි. එසේ වුව ද යම් තරමින් හෝ තම අනන්‍යතාවයන් නිසි පරිදි සුරක්ෂිත කරගැනීමට ආදිවාසීන් යුහුසුළු වේ. මෙම සංක්ෂිප්ත අධ්‍යයනයෙන් ආදිවාසීන්ගේ භාෂාව, ජනශ්‍රැති, ද්වාර කර්ම, වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රම, ශාන්තිකර්ම, පිළිබඳව යම් අවබෝධයක් ලබාගත හැකිවේ. මෙම උරුමය ශ්‍රී ලාංකික ආදිවාසීන්ගේ සුවිශේෂීතාව ලොවට හෙළිකරන තවත් එක් තොතැන්නක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

රත්නපාල, ඊ.එම්. (1973). ලංකාවේ වැද්දො. වරකාපොලඃ ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

ගුනවර්ධන, ප්‍රිශාන්ත. (2004). පුරාණ ගම. හෙට්ටිගම/ජා-ඇලඃ සමන්ති ප්‍රකාශකයෝ.

නොක්ස්, රොබට්. (2008). එදාහෙළදිව. කොලඹඃ ඇම්.ඩී. ගුනසේන සමාගම.

පෙරේරා, නිස්සන්ක. (2009). වැද්දෝ. කොලඹඃ ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ (පුද්) සමාගම.

බිනරගම, දයානන්ද. (2013). ආදිවාසීන්ගේ කලාව. කොලඹඃ ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ (පුද්) සමාගම.

ලොකුහේවා, සඳරුවන්. (2009). බින්තැන්නේ වැද්දෝ. නුගේගොඩඃ සරසවි ප්‍රකාශකයෝ.

දේවිකා ජයතිලක, යසාංජලී. (2009). ආදිවාසී සමාජය. කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

විජේසේකර, එන්. (1998). වැද්දන්ගේ විකාශන ක්‍රම. කොලඹඃ සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යංශය.